Tusnádfürdõ, 2005.



Tusnádfürdõ, 2005. július 23. Jó napot kívánok, Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Engedjék meg, hogy mindannyiukat nagy szeretettel köszöntsem! Örülök, hogy sok régi arcot is láthatok itt a közönség soraiban. A legkevésbé sem zavar meg mondanivalóm szempontjából az a három kérdés, amit Németh Zsolt feltett. De a végén az sem zárható ki, hogy valamifajta válasz kerekedik ki mondandómból ezekre a kérdésekre. Én egy kicsit mással készültem, tekintettel arra, hogy a fölkérés címe provokatív és súlyos kérdést feszeget: „Magyarország jövõje jövõre?”. Ha egyetlen mondatban kellene a kérdõjellel végzõdõ mondatra válaszolnom, akkor azt tudom mondani Önöknek, hogy bármennyire is túlzásnak tûnhet, Magyarország jövõje jövõre, a választások eredményén fordul meg az esedékes parlamenti választások eredményén. Én azonban most nem errõl szeretnék beszélni, mert élek azzal a feltételezéssel, hogy talán ilyen természetû kérdéseket majd kapok Önöktõl, hanem inkább arról fogok beszélni, hogy a kedvezõ választási eredmények után minek kellene történnie Magyarországon ahhoz, hogy az a bizonyos jövõ mindannyiunk számára kívánatos és vonzó legyen. Tegnap végighallgattam négy kiváló elõadást, ott kevesebben voltunk, a hallgatóság sorait tekintve, ezért majd óvatosan, de igyekszem az ott elhangzott gondolatokat is kicsit továbbfûzni, illetve reagálni azokra, ezért kevésbé egy politikai természetû beszédet vagy elõadást szeretnék tartani, hanem sokkal inkább téziseket próbálok összefoglalni, olyan téziseket, amelyek a választások utáni magyar jövõ karakterét segítenek megrajzolni. Elsõ tézisként hadd idézzem föl a XVIII. századi Svájc történetét, amely akkortájt Nyugat-Európa legszegényebb országai közé tartozott. A XVIII. században közkeletû volt az a vélekedés, hogy a hegyek félelmetesek és az orvostudománynak az volt a meggyõzõdése, hogy a hegyi levegõ nem egyszerûen káros, hanem halálos is lehet. Ezért Svájcot az európai érdeklõdés leginkább elkerülte. Csak egyetlen évszázadnak kellett eltelnie és minden megváltozott arrafelé, és Svájcot éppen a hegyei és az idõközben gyógyító erejûnek minõsített hegyi levegõje tette a XIX. században egy fellendülõ, egyre erõsödõ és több más európai állam által irigyelt országgá.

Svájc a gazdasági fellendülését ennek a gondolkodásmód-változásnak, a szemléletváltozásnak köszönheti. Azért idéztem ide ezt a történetet, mert úgy érzem, érvényes ránk is. A legfontosabb dolog, amire szüksége van ma a Kárpát-medencei magyarságnak, az egy szemléletváltozás, és a szemléletváltozás mindent átalakító, egész nemzetet felemelni képes ereje. Mire gondolok? Arra, hogy Magyarország Trianon óta úgy tekint magára, mint egy olyan országra, amelynek gyengeségének legfõbb oka és forrása az ország területi

felszabdalása, valamint a határon kívül rekedt nemzetrészek elszigeteltsége. Nyilvánvaló, hogy ennek a veszteségnek a történelmi és egyben példátlan nagyságrendjérõl itt most nem érdemes beszélnünk. Arról viszont annál inkább, hogy az azóta eltelt lassan kilencven esztendõ, a világ jelentõsen megváltozott, a kordivat átalakult, és a korszellem is egészen más, mint volt kilencven esztendõvel ezelõtt. A mozgékonyság, jelenlét, kapcsolatok, gyorsaság, hálózatba szervezhetõ személyek és tudások, csoportok, mûveltség, a mai világnak a gazdasági életében ezek a legfõbb elõnyt, a legnagyobb versenyelõnyt kínáló tulajdonságok. A mai kordivat, korszellem leginkább úgy jellemezhetõ, hogy lebomló államhatárok, szabad mozgás, szakképzettség, szorgalom, a jakobinus, bürokrata állam korszakának végrángásai, ahogy Martonyi János mondta tegnap, és ehelyett egy területi, regionális közösségekre épülõ új világ, decentralizáció, tettrekészség és vállalkozó kedv. Errõl szól ma az európai kontinens története, jelene, élete és errõl szól maga az Európai Unió is. Nyilvánvaló, hogy ez a magyarság számára is merõben új lehetõségeket kínál, a tízmilliós magyarországi és a négy-ötmillió, világban szétszóródott, illetve a határok mellett tömbben élõ magyarság - egykori istencsapás-szerû, - szétszóratásának hátrányai valójában mára elõnnyé változtathatók. Föltéve, hogy ha ezt a szétszóródott és szétszabdalt Magyarországot az új világ kordivatának és korszellemének megfelelõen képesek vagyunk egyetlen, jól mûködõ gazdasági övezetté és hálózattá szervezni. Egyetlen dologra van csak szükség ehhez, egy szemléletváltásra, elsõsorban az anyaországban, amely a határon túli magyarokkal való kapcsolattartást nem segélyezésnek gondolja el, nem támogatásként gondol rá, nem hátrányt és nem tehertételt lát benne, hanem befektetést, közös hasznot, lehetõséget és gazdasági erõforrást. Vagyis, az egész Kárpát-medencében, különösképpen a belmagyarok körében, Magyarországon egy olyan szemléletváltásra van szükség, amely a határon túli magyarok támogatása helyett a nemzetegyesítést jelöli meg fõ célként. Az elsõ tézis tehát, hogy Magyarország jövõje nem a tízmilliós Magyarországban, hanem a tizenötmilliós magyar nemzetben van. A második tézisem, amit szeretnék ugyanilyen higgadtan és nyugodtan megfogalmazni, az pedig az, hogy mindennek a szemléletváltásnak természetesen feltételei vannak. Nézzük, hogyan állunk ezekkel a föltételekkel? A határon kívül rekedt nemzetrészek esetében a nemzetegyesítés gondolatát tekintve, lényegében a dolgok rendben vannak. Azt kell mondanom, hogy a határon túli magyarok hosszú idõ óta másra sem várnak, mint hogy egy olyan tartós, kormányzati politikai kurzus jöjjön létre Magyarországon, amely õket egyesíteni szeretné az anyaországgal. A határon belüliek esetében a helyzet azért ennél kicsit cifrább, és itt, engedjék meg, hogy néhány mondat erejéig elidõzzek a december ötödiki népszavazás eredményénél. Azt javaslom, hogy fontoljuk meg, tegyük közszemlére azt az errefelé is közkeletû gondolatot, ahogy a belmagyarok, a magyarországi magyarok nemet mondtak a határon túli magyarokra. Nézzük meg, hogy igaz-e ez az állítás! Elõször is, induljunk ki abból a sovány vigaszból, hogy több volt az igen, mint a nem. Aztán ezt a sovány vigaszt hizlaljuk föl egy kicsit. És engedjék meg, hogy azt mondjam Önöknek, hogy egy 52-48 százalékos arányú választási gyõzelem Magyarországon bõségesen elegendõ lenne a nemzetegyesítéshez. Nem kell tehát lebecsülni azt a látszólag kicsi különbséget. Aztán gondolkodjunk el azon, hogy valójában a belmagyarok, tehát a magyarországi magyarok mondtak-e nemet a határon túli magyarokra és ne engedjük, hogy a látszat megcsaljon bennünket. Az én hipotézisem az, hogy valójában a magyar kormány mondott nemet a határon túli magyarokra. Egy ilyen kérdés esetében, mint amivel december 5-én szembesültünk, a mindenkori magyar kormánynak egyetlen kötelessége lenne, lett volna, - nem csupán erkölcsi természetû vagy nemzeti természetû ez a kötelezettség, hanem a magyar alkotmány betûibõl is ez következik, következett volna, -

garanciát adni a határon belüli magyaroknak arra nézvést, hogy a kettõs állampolgárságnak létezik olyan megoldási formája, amely a határon belül élõ magyarok terheinek növekedése nélkül képes biztosítani a kettõs állampolgárságot. Ezt kellett volna garantálnia a magyar kormánynak, és ha ezt tette volna, akkor higgyék el, hogy a kettõs állampolgárságról szóló népszavazás eredménye elsöprõ többségû igent eredményezett volna. Ezért mondom azt Önöknek, hogy nem a belmagyarok, hanem a magyarországi kormány mondott nemet a határon túli magyarokra, és a kormányt, - sajnos ma ilyen idõket élünk – nem szabad összekevernünk az országgal, és legkevésbé sem szabad összetévesztenünk a nemzettel. Tehát, úgy tûnik, hogy a nemzetegyesítés egyik fontos föltétele az a kormányváltás, a következõ választásokat követõen. A következõ föltétel – ezt ilyen lakonikus hangon kell kimondanunk, mintegy az idõjárás természetességével beköszöntõ fejleményre tekintve – majd hogy ha lesz olyan kérdés, hogy hogyan lehet ezt elõidézni, kinek mi a dolga abban, hogy ez bekövetkezzék, errõl is szívesen mondok majd néhány szót, de most ne a magyarországi belsõ ügyekkel traktáljuk az erdélyi magyarokat, hanem inkább az õ sorsukból kiindulva próbáljuk a nemzetegyesítés lehetõségeit mérlegelni. A következõ föltétele a sikeres nemzetegyesítésnek az, hogy az Európai Unió, amely a magyar közösségek számára az új, politikai létezési közeg, továbbra is támogató korszellemeket, korszellemet és kordivatot kövessen. Ehhez persze elõször válaszolnunk kell arra a kérdésre, amit tegnap Schöpflin György föltett, illetve reagálnunk kell arra a problémára, amit megemlített, hogy egyáltalán lesz-e a jövõben Európai Unió. Ahogy tegnap õ fogalmazott, idáig ez a kérdés nem volt kérdés, mindenki – szintén a természeti jelenségek bizonyosságával – tekintett az Európai Unióra, soha senki, az elmúlt esztendõkben nem kérdõjelezte meg a létjogosultságát, azonban az Európai Unió Alkotmánynak nevezett új dokumentumát – mint Önök is tudják – két alapító államban elutasították, és ez egy új helyzetet idézett elõ, megkérdõjelezte az Európai Unió eddig természetesnek vett létezését. Nem azt kérdõjelezte meg, hogy van-e értelme az Európai Uniónak, hanem kiköveteli ez az eredmény a választ az Európai Unió minden tagállamától, így Magyarországtól is, arra a kérdésre, hogy mivégre is létezik az Európai Unió? Hosszú idõ óta elõször be kell tudnia bizonyítania az Európai Uniónak, hogy az európai embereknek szükségük van erre a szövetségre. Ha nem tudja bebizonyítani, akkor az Alkotmány elutasításához hasonló, további kudarcokkal kell szembe nézni, amely végsõ soron akár az egész Uniót is szétzilálhatja. De mi az a kérdés, aminek alapján meg tudjuk válaszolni, hogy szükségünk van-e az Európai Unióra, és nemcsak Magyarországon kell tudni ezt a kérdést megválaszolni, nemcsak Erdélyben, hanem Franciaországban, Nagy-Britanniában vagy éppen Németországban is. Azt hiszem, hogyha a dolgokat leegyszerûsítjük, ami nem föltétlenül jelenti, hogy a lényeget szem elõl tévesztenénk, azt kell mondanunk, hogy az Európai Uniónak azt kell bebizonyítania a következõ esztendõkben, hogy az európai összefogás, erõegyesítés, az unió több munkalehetõséget, magasabb életszínvonalat és nagyobb biztonságot tud nyújtani az európai emberek számára, mintha ugyanezt nemzetállami keretek között próbálnánk meg kiépíteni. Ha a nemzeti állami keretek között ugyanis magasabb jólétet, több munkahelyet és nagyobb biztonságot tudunk teremteni, mint együtt, akkor mivégre is kellene unióba tömörülnünk, Kedves Barátaim? A következõ esztendõknek tehát az egyik kérdése, hogy az unió tud-e megnyugtató választ adni erre a kérdésre. Szerintem a magyar nemzeti érdek az az, hogy az unió tudjon választ adni erre a kérdésre, ugyanis a magyar nemzetegyesítés jövõje szorosan összefügg az Európai Unió jövõjével. Azt az erõs tézist is szeretném megfogalmazni, hogy az Európai Unió kedvezõ külpolitikai környezete nélkül a nemzetegyesítést végrehajtani gyorsan, a belátható közeljövõben szinte reménytelen lenne. Ezért azt kell mondanom, hogy a

magyar nemzeti érdekek és az Európai Unió jövõje szoros összefüggésben állnak egymással. A következõ elõföltétele a nemzetegyesítésnek, az egy bizonyos gazdaság- és társadalomfilozófia eddiginél erõteljesebb térhódítása Magyarországon. Azt a vitát, legalábbis a kormányzó elitek, a közgondolkodást meghatározó csoportok körében elsöprõ többségre és gyõzelemre kellene juttatni, hogy nekünk, magyaroknak nem szabad olyan gazdaság- és társadalompolitikát folytatnunk, amely kizárólag az individuumból és az egyénbõl indul ki. Nekünk csak olyan gazdaság- és társadalompolitikát érdemes folytatnunk, amely mindig nemzeti felemelkedésben is gondolkodik. Nem lehetséges tömeges méretekben magyar individuális siker a Kárpát-medencében, ha közben az egész nemzeti közösség nem emelkedik fel, nem erõsödik, nem válik sikeressé. Ez a tézis tehát úgy összegezhetõ, hogy vagy együtt fogunk felemelkedni, vagy sehogy sem. És ez az egész Kárpát-medencére igaz. A nemzetegyesítés következõ elõfeltétele az erõs nemzettudat. Most visszatérhetnék december ötödikére. Persze igaz, hogy a kormány mondott nemet a határon túli magyarokra, és nem a belmagyarok, de talán mi vagyunk az egyetlen ország a Kárpá-medencében, ahol a közvélemény tekintélyes része követi a kormány ilyen irányú javaslatait. Tegnap volt egy rövid történeti visszatekintés Markó Béla és Tõkés László beszélgetésében, amely arról szólt, hogy a román politika stílusát és tartalmát tekintve hogyan minõsíthetõ a magyar politikai stílussal és értékekkel összevetésben. Markó Béla megengedett magának egy provokatív, de erõteljes gondolatot, egy önbírálatot, amikor azt mondta, hogy nem lehetünk elragadtatva a magyar politikai teljesítménytõl, elég, ha visszagondolunk a Trianon körüli helyzetre - és hozzáteszem a gondolataihoz, hogy ha december 5-re gondolunk, akkor sem. Mert nagyon nehéz elgondolni, hogy ha Romániában még elõ is állt volna az a váratlan helyzet, hogy a kettõs állampolgárság ügyére mondjuk a román kormány nemet akarna mondani, aligha hiszem, hogy ezzel többséghez jutottak volna valaha is a román társadalomban, vagy olyan mértékben követték volna ezt a tanácsot az emberek, mint Magyarországon. Az egész Kárpát-medencében a románok mellett a szerbek, a szlovákok, és a horvátok a kettõs állampolgársággal összefüggõ kérdéseiket mindenféle nemzetközi feltûnés, dobverés és ágyúdörögtetés nélkül szép csendben megoldották. Nemzeti teljesítmény szempontjából december ötödike Magyarországot a Kárpát-medencén belüli államok között az utolsó helyre sorolta. Ebben a tekintetben bármilyen fájdalmas is, ki kell mondanunk, hogy a románok, a szlovákok, a szerbek és a horvátok erõteljesebb nemzeti elkötelezettséggel rendelkeznek, erõteljesebb nemzeti elkötelezettséget valló kormányokat tudnak választani maguknak, mint amire mi, magyarok vagyunk képesek. Az erõs nemzettudat éppen azért volna fontos, hogy kormányváltásoktól függetlenül bizonyos nemzetstratégiai kérdésekben soha ne tudjunk megbotlani. Amikor arról beszélek, hogy erõs nemzettudatra van szükségünk, akkor nem arra gondolok elsõsorban, hogy a határon túli magyarok, és a magyarországi magyarok közötti összetartozás érzését kell megerõsíteni. Ez fontos, de a baj gyökere nem itt van. Innen Erdélybõl talán nehezen látható be, de a nemzettudattal kapcsolatos bajoknak nem az a lényege, hogy a belmagyarok nem érzik elég erõs szálakkal összekötöttnek magukat a határon túli magyar közösségekkel. Ennél mélyebben van a baj. A magyarországi magyarok a saját nemzeti érdekeiket sem ismerik, illetve afelõl is sokkal gyakrabban bizonytalanok, mint bármelyik más Kárpát-medencei állam. A nemzeti önérdek érvényesítése, mint a kül- és belpolitika elsõ számú vezérlõ szempontja, a magyar érdek követése, keresése és meghatározása nem evidencia sem a magyar külpolitikában, sem a magyar belpolitikában úgy, mint ahogyan a Kárpát-medence, illetve Magyarország szomszédos országaiban az. Az a gondolat, hogy egyetlen hely van a világon, ahol mi vagyunk a legfontosabbak, és ez a hazánk, mert a világ bármelyik pontjára megyünk, valahol valaki

mindig fontosabb, mint mi, ez nem egy evidens gondolat ma Magyarországon. A baj belül van. Eperjes Károly szokta azt a képet használni idõnként a határon túli magyarok és a belmagyarok viszonyára, hogy úgy vagyunk mi ezzel, mint a kenyér. Mert ha a kenyér romlani kezd, az sem kívülrõl indul meg, hanem belülrõl, és valójában a végén derül ki, hogy a héja tartja össze. A nemzettudat szempontból azt mondhatom Önöknek, hogy a határon túli magyarok erõforrást jelentenek a belmagyarok számára, és a határon túli magyarok erõteljes nemzettudata nélkül nem sikerülhet odahaza sem megerõsíteni a ma gyenge lábakon álló magyar nemzettudatot. Ilyen értelemben mi, belmagyarok erõteljesen rászorulunk a határon túli magyarokra. Valójában a nemzeti érdekkel pontosan úgy vagyunk, mint az anyanyelvvel. A nemzeti érdek az anyanyelvhez hasonlóan nem tudás. Az anyanyelv is egy életösztön, nem tanulható. Vagy mûködik egy életösztön, vagy nem mûködik. Vagy vannak gátak az érvényesülése elõtt, amelyekben fennakad, amelyek háttérbe szorítják, vagy képes ez az ösztön utat törni magának. Ma Magyarországon a nemzeti életösztön nem elég erõs. A következõ feltétele a nemzetegyesítésnek az, hogy a mindenkori magyar gazdaságpolitikának nemcsak országhatárokon belül, hanem nemzeti keretekben is gondolkodnia kell. Ennek az evidenciának a taglalásába most nem mennék bele, de szeretném jelezni, hogy miközben a gondolat evidens, ennek végigvezetése a gazdaságpolitikánkon, legyen szó a mi négy évünkrõl, vagy a mostani állapotokról, nem magától értetõdõ természetesség. A praktikus teendõket igenis fel kell ismernünk, és azok szellemében kell a gazdaságpolitika végrehajtását irányítanunk. Most itt a táborban is megfogalmaztak egy javaslatot, amely azzal kapcsolatos, hogy a következõ esztendõkre az uniós tagságból következõen nemzeti fejlesztési terveket kell kidolgoznia a tagállamoknak. A magyar nemzeti fejlesztési tervet nem érdemes önmagában állónak tekintenünk, és önmagában kidolgoznunk. A magyar nemzeti fejlesztési tervet a román és a szlovák nemzeti fejlesztési tervvel az ott élõ magyarok területeire vonatkozó fejlesztési koncepciókkal összehangoltan érdemes elkészíteni. Erre gondolok, amikor azt mondom, hogy a gazdaságpolitikának nem országhatárokon belüli, hanem nemzeti keretekben kell gondolkodnia. Itt elérkeztünk a következõ esztendõk egyik legfontosabb kérdéséhez, a magyar gazdaág helyzetéhez. Néhány gondolat erejéig szeretnék idõzni ennél a kérdésnél. Ahhoz, hogy a magyarországi gazdaság a Kárpát-medencei magyar gazdaság valóságos motorjává tudjon válni, ahhoz elsõsorban szembe kell néznünk a magyarországi gazdaság valós helyzetével. Ma a legmagasabbra tornyosuló akadálya egy tisztességes, és az ország érdekeit szolgáló gazdaságpolitikának éppen az, hogy az ország vezetése nem néz szembe a valóságos helyzettel, hanem inkább a struccra emlékeztetõ módon a homokba dugja a fejét. Ma olyan világban élünk Magyarországon, ahol az emberek hétköznapi tapasztalatai és a világ nagy szervezeteinek országértékeléssel foglalkozó intézményei (OECD, Világbank) a magyar gazdasági élet szervezett érdekképviseletei (vállalkozói érdekképviseletek, kamara) egybehangzóan a magyar gazdaság, vagy ahogyan õk fogalmaznak: a magyar gazdálkodás válságáról beszélnek. Mindenki tudja, hogy a növekedés csökken, a túladóztatás és a munkanélküliség pedig megbénítja a gazdaságot. A külkereskedelemnek ikerdeficitje van. Az államadósság pedig nõ. Ha ezzel a helyzettel nem nézünk szembe, és nem mondjuk ki, hogy a nemzetpolitikai fordulat mellett a következõ választás után gazdaságpolitikai fordulatra is szükség lesz, vagyis egy radikális adócsökkentési és munkahelyteremtési programot kell megindítani, akkor a magyar gazdaság nem erõsödik meg, dinamizmusa továbbra sem tér vissza, és így reménytelenné válik a magyarországi magyar gazdaságból kiindulva egy Kárpát-medencei életerõs magyar gazdaság fölépítése. Tehát a magyarországi gazdaságpolitikai fordulat a Kárpát-medencei gazdasági fellendülés egyik elõfeltétele. Ezen a

ponton engedjék meg, hogy visszatérjek egy kicsit a magyar belpolitikához. Tõkés László tegnap Széchenyi Istvánt idézte. Akik nem voltak ott, azoknak a kedvéért a gondolatot szeretném most a maga brutalitásában önök elé tárni. Széchenyi egy helyen arról írt, hogy egy nemzet fiai mitõl félnek. Ahogy õ fogalmazott, az angolok a szegénységtõl, a franciák a nevetségességtõl, a spanyolok az ördögtõl, az oroszok a cártól, a magyarok pedig az elfajult és hûtlenné vált magyartól félnek a legjobban. Kedves Barátaim! A helyzet a huszadik században sokkal rosszabbra fordult, mint amilyen a tizenkilencedik században, Széchenyi idején volt. Ezzel a huszadik századi örökséggel szembe kell néznünk. A tizenkilencedik században Széchenyi szavai azt jelentették, hogy a magyar uralkodói elit meghatározó szereplõi saját egyéni, egzisztenciális érdekeiket követve nem tartották fontosnak a nemzeti érdekek követését és betagozódtak az akkori Habsburg-birodalom javakat, kegyeket és presztízst osztó rendszerébe. A huszadik században azonban ennél nagyobb baj történt. A huszadik században megjelent a modern baloldal Közép-Európában, amelynek eredményeképpen Magyarország vonatkozásában egy új magatartás is kialakult. Ez pedig az, hogy amikor a baloldal idõnként erre lehetõséget kapott, akkor rárontott a saját nemzetére. Nem egyszerûen – ahogy Széchenyi fogalmazott – elfajult, vagy hûtlenné vált, hanem rárontott a saját nemzetére. Ez olyan hagyománya a magyar politikai életnek, azon belül is a baloldali hagyománya, amellyel szembe kell néznünk a jövõ szempontjából. Gondoljanak arra, hogy így rontottak rá a sajátjaikra 1919-ben Kun Béláék, így rontottak rá a sajátjaikra Rákosiék. Ugyanezt tették az õ modern kori kiadásukban azok, akik 1956-ban rárontottak a forradalomra. És nem ilyen harcias eszközökkel, dehát december ötödike is tulajdonképpen egy kormányzati rárontás a saját nemzetünkre. Ezt most nem azért idéztem fel, hogy jólesõen csípõs megjegyzéseket tegyünk a baloldalra, ugyanis kedves barátaim, a baloldalra nekünk a jövõben szükségünk lesz. Ugyanis nincs nemzeti egység a baloldal részvétele nélkül. Nemzetstratégiai célok állandósága nincs egy nemzetileg elkötelezett baloldal nélkül sem. Annak a reményében mondtam mindezt, hogy a hosszabb távon is kiszámítható, a határon túli magyarok számára biztonságot jelentõ, nemzetegyesítési törekvések állandóságához arra is szükség van, hogy a magyarországi baloldal nemzeti fordulatot hajtson végre. Nekünk egy nemzeti baloldalra is szükségünk van Magyarországon. Sokan persze szkeptikusak, mondván, hogy különbözõ, - genetikainak talán túlzás lenne mondani, - inkább fogalmazzunk úgy, hogy történeti meghatározottság miatt ennek az esélyei csekélyek. Én azonban optimistább vagyok, mint akik így fogalmaznak. Ugyanis ha valaki végigpásztázza az európai és a közép-európai baloldal történelmét, akkor azt fogja látni, hogy a baloldal rendkívül gyors változásokra képes. Hajlékony, és az általunk vártnál mindig sokkal könnyebben változtatja a nézeteit. Ezért egy nemzeti fordulat sem zárható ki. Gondoljanak csak arra, hogy milyen bámulatosan eltérõ mániákat képes egymás után követni a mindenkori európai és azon belül is a közép-európai baloldal. Gondoljanak arra, hogy például hosszú évtizedeken keresztül a „kollektív” volt a mániája. Minden, ami egyéni és a szabadság, azt ellenezte. És szinte egyik évrõl a másikra a kollektív mániát hirtelen fölváltotta az egyéni szabadság mániájával. Ma minden, ami nemzeti, bizonyos mértékû taszítást jelent a baloldalon. De miért kéne kizárnunk azt, hogy úgy, ahogyan a kollektívrõl az egyéni szabadságra történõ átváltása megtörtént a baloldalnak, a mai, a nemzeti érdekeket – fogalmazzunk jóindulatúan – figyelmen kívül hagyó politika helyett, a belsõ változásoknak, az európai változásoknak köszönhetõen miért is zárhatnánk ki, hogy – hasonlóan egyébként a Kárpát-medencében található többi államhoz, a magyar baloldalnak is sikerül végrehajtania egyfajta nemzeti fordulatot? Nem érdemes kizárnunk, sõt tulajdonképpen szurkolnunk kell azért, hogy ez bekövetkezzen, és így decemberötödikét, a

huszadik századot lezáró baloldali hagyományok köré és közé soroljuk, és reménykedve nézzünk arra, hogy a következõ nagy nemzeti erõpróba idõszakában már a baloldal olyan álláspontot foglal el, amely tekintetében együtt lehet vele majd mûködnie a mindenkori jobboldalnak is. Szeretnénk, ha a nemzeti oldal kifejezés egy idõ után elvesztené mai értelmét, és nem a nemzeti érdekek erõteljesebb képviseletét hangsúlyozó megkülönböztetõ jegye lenne a jobboldalnak, hanem egész egyszerûen csak egy történeti név, egy történeti attribútum, és a nemzeti érdekek kifejezett képviselete általánossá válna a magyarországi belpolitikában. Ezek után szeretnék még néhány, a következõ esztendõben esedékes, szükségesnek gondolt fordulat után, egy leendõ kormány nemzetstratégiájának vázát jelentõ pontot az Önök figyelmébe ajánlani. A jövõben a mainál sokkal erõteljesebben kell képviselnünk a magyar külpolitikában azt a véleményt, hogy az Európai Unión belül a kettõs mérce nem fogadható el. És hogy ha a „régi Európában” a kisebbségi autonómia teljesen magától értetõdõ Katalóniától Dél-Tirolon át Finnországig, az újonnan csatlakozó országokban is ugyanilyen magától értetõdõ követelésnek, sõt közösségi jognak kell lennie. Természetesen nem szeretnék a mai helyzet részletezésében elsüllyedni, de szükségesnek látszik azért – tekintettel a jó hangulatra, meg a szép környezetre, és az itt uralkodó testvéries érzésekre, de ez a mostani hangulat, amiben vagyunk, ne tompítsa el az éleslátásunkat, ne szorítsa háttérbe a valóságos Kárpát-medencei magyar helyzetet, ahogyan arra Tõkés László tegnap utalást tett. Néhány gondolatban azért fel kell idéznünk olyan jelenségeket, amellyel szemben a jövõben sokkal határozottabban – ha úgy tetszik, idõnként egyoldalúan – kell nemzetvédõ okból fellépnie egy leendõ magyar külpolitikának, ugyanis ha körülnézünk a Kárpát-medencében, akkor azért a következõ jelenségeket mindenképpen meg kell említenünk: a Kárpát-medencében a magyarok rovására tapasztalhatunk etnikai arányok megváltoztatására irányuló törekvéseket. Ez nem fogadható el. Találkozunk olyan törekvésekkel, amelyek a magyarlakta vidékek adminisztratív szétdarabolására törekednek. Találkozunk olyan törekvésekkel, amelyek a magyarok fizikai megfélemlítését célozzák – elegendõ, ha a Délvidékre gondolunk. Találkozunk a Kárpát-medencében nem ritkán egy-egy államon belül az igazságszolgáltatás magyarokkal szembeni elfogult mûködésével. Találkozunk magyar oktatási intézmények hátrányos megkülönböztetésével. Találkozunk magyarlakta területek gazdaságilag hátrányos helyzetbe hozásának kormányzati törekvéseivel – elegendõ, ha csak itt Erdélyországban az észak-erdélyi autópálya körüli küzdelmekre hívom fel az Önök figyelmét. Ezek a jelenségek mind a mai magyar Kárpát-medencei élet valóságához tartoznak. Ezekkel a törekvésekkel szemben védekeznünk kell. A státustörvényhez hasonló merész, bátor, Európában elfogadható kisebbségvédelmi – ha kell, – egyoldalú lépéseket is vállalnunk kell majd. Éppen ezért a Magyar Állandó Értekezletre továbbra is múlhatatlanul szükségünk van. Elfogadhatatlan, hogy az ilyen jelenségek mellett, mint amelyeket az elõbb néhány szóban megidéztem, a Magyar Állandó Értekezletet hosszú idõ óta nem hívja össze a magyar kormány. Sõt, nekünk abban kell gondolkodnunk majd a jövõben, hogy a Magyar Állandó Értekezletet hogyan lehet továbbfejleszteni valamilyen össz-, világmagyar-képviselet irányába, amelynek a mainál sokkal jelentõsebb, konzultatív, és talán néhány esetben döntési jogot is érdemes lesz majd átadni, illetve amelyre érdemes lesz majd ilyeneket ráruházni. Utolsó elõtti tézisem pedig az, hogy az állampolgárság kérdése nem kerül le a napirendrõl akkor sem, ha Románia belép az Európai Unióba. Részben azért, mert a Szerbiában és a Kárpátalján élõ magyarok, meg a szegény Horvátországban élõ magyarok, akik Horvátországgal együtt már régen megérdemelték volna, hogy tagjai legyenek az Európai Uniónak, úgy tûnik, hogy még hosszú évekig nem lesznek tagjai az Európai Uniónak. A kettõs állampolgárság Erdélyországon kívül néhány más, fontos,

százezres nagyságrendû magyar közösségnek továbbra is érdeke. Másodsorban: még ha Románia be is lép – hogy pontosan mikor, azt nehéz megmondani, de reményeink szerint minél hamarabb – az Európai Unióba, biztosan sokkal késõbb fog csatlakozni az Európai Unión belüli, útlevél ellenõrzés nélküli szabad mozgást garantáló, úgynevezett schengeni övezethez, mint Magyarország. A magyar útlevél és a román útlevél az Európai Unión belül még hosszú éveken keresztül nem ugyanazt fogja jelenteni, kedves barátaim. Semmi okát nem látom annak, hogy ha egyszer megtehetjük, hogy a magyar útlevéllel járó jótéteményeket kisugározhatjuk és továbbadhatjuk – odaadhatnánk egyébként a román barátainknak is, csak ez nemzetközi jogilag nem lehetséges. Nem látom be, hogy miért ne tegyük, miért ne tehetnénk ezt meg? A magyarigazolvány sem válik feleslegessé a jövõben, mindig elmondom, ha eljövök ide, Önök közé, hogy akinek van, nagyon vigyázzon rá, mert rövid idõn belül ez lesz a Kárpát-medence legértékesebb dokumentuma, a magyarigazolvány. Ugyanis ennek jelentõsége lehet részben a magyar állampolgárság odaítélésének idõtartamát tekintve, részben pedig a státustörvényhez olyan jogok tapadnak – szegény belmagyarok errõl keveset tudnak, mert a kormánypropaganda ezt elhallgatja -, amelyek nem tapadnak majd a kettõ állampolgársághoz azok esetében, akik nem akarnak áttelepülni Magyarországra, hanem itthon maradnak. Egy Erdélyországban élõ magyar számára anyagi értelemben, jogosítványokat, iskoláztatást és gyermektámogatásokat tekintve a státustörvény, és az annak nyomán létrejött magyarigazolvány többet jelent majd, mint a kettõs állampolgárság. Tehát a kettõs állampolgárság idejében a szülõföldjükön maradó magyarok támogatásának továbbra is a magyarigazolvány lesz a legfontosabb jogosultsági dokumentuma, ezért legyenek kedvesek, õrizzék meg, aki pedig még nem váltotta ki, igyekezzen, minél hamarabb, annál jobb. Aztán még egy szempont, amelyet a kettõs állampolgárság megítélésénél szeretnék az Önök figyelmébe ajánlani (mert nyilván lesznek ilyen kérdések). Jól látják, hogy részben a nemzetközi terrorizmus megnyilvánulásai miatt, részben az európai alkotmány holland és francia elutasítása miatt bizonytalanná váltak a bõvítési perspektívák az Európai Unión belül, s hogy Románia 2007-ben be tud-e belépni az Unióba, azt ma nem tudjuk, lehet, hogy elhalasztják 2008-ra, bár ezt nem kívánjuk. Sõt, ha 2007-rõl elhalasztják, mint ahogyan azt tegnap Markó Béla mondta, ki tudja, hogy ez pontosan milyen évszámot jelent majd a jövõre nézve. Jól látható tehát, hogy a kettõs állampolgárság ebbõl a bizonytalanságból ki tudja menekíteni az Erdélyben élõ magyarokat. Ilyen szempontból tehát ennek minél hamarabbi - a magyarországi magyarok számára is elfogadható - formája továbbra is indokolt. Végezetül még egy gondolatot szeretnék megosztani, egyfajta tézis formájában Önökkel: Schöpflin György tegnap arról beszélt, hogy most, a holland és a francia népszavazás után arra a kérdésre is választ kell adnia az Európai Uniónak, hogy az Unió kialakítása a démosz, azaz a nép programja lesz-e, vagy megmarad egy elitprojektnek, ahogyan õ fogalmazott. Ha ezt megpróbálom közérthetõbb nyelvre átfordítani, akkor az a kérdés, hogy továbbra is csak az európai politikai, kulturális és gazdasági elitek – ha már a baloldalról volt szó, akkor úgy fogalmazok, hogy uralkodó osztályok szívének kedves gondolat és folyamat lesz-e az Európai Unió, vagy pedig maga a démosz, az európai nép, az európai tömegek is igényt tartanak, támogatják, és mögé állnak ennek a folyamatnak. Azt kell mondanom, hogy ez a kérdés nem csak európai uniós dimenziós kérdés, hanem az egész magyar demokrácia szempontjából is értelmezhetõ kérdés. Ha megpróbáljuk megvonni - az egész magyar rendszerváltoztatás óta, vagy az 1990-es elsõ választások óta eltelt tizenöt év mérlegét, - akkor azt kell mondanom, hogy a magyar jövõ egyik fontos kérdése úgy fogalmazható meg, hogy a demokrácia a jövõben továbbra is csak az uralkodó szellemi, politikai és gazdasági elitcsoportok projektje lesz-e, vagy a demokráciát a magyarországi

magyar néptömegek is magukénak fogják-e érezni. Az egész magyar demokrácia legitimitásának kérdése bizonyos mértékben az asztalon van: kimerültek a demokrácia eddigi mûködtetését jelentõ lelki-szellemi tartalékok. Az embereknek nem a demokráciából van elegük Magyarországon, de elegük van abból, ahogyan az elmúlt tizenöt évben a demokrácia mûködött. Ezzel nem azt akarom mondani, hogy minden ízében rosszul mûködött volna. Nem azt akarom mondani, különösen, ha a szabadságra vagy a nemzeti függetlenségre gondolunk, hogy ne értünk volna el jelentõs eredményeket. De az biztos, hogy a politikának, a közéletnek, a demokratikus intézményeknek az a mûködtetési formája, amelyet ma ismerünk Magyarországon, elveszítette a magyarországi tömegek támogatását. Ezért a demokráciát mûködtetõ csoportok – legyen szó értelmiségrõl, pártokról, vagy gazdasági vezetõ csoportokról – és a magyar emberek közötti távolság ma sokkal nagyobb, mint korábban az ezt megelõzõ tizenöt évben bármikor volt. Ha ezt nem tudjuk megváltoztatni, ha nem tudjuk a négyévente egyszer megvalósuló részvételt gyakoribb élménnyé tenni, ha nem tudjuk az embereket bevonni bizonyos kérdésekbe, ha nem tudjuk világossá tenni, hogy az õ véleményük szinte döntésszerû erõvel történõ figyelembe vétele nélkül nem születhetnek nemzetpolitikai döntések Magyarországon – legyen szó gazdaságról, kultúráról vagy külpolitikáról -, ha ezt az érzést nem tudjuk kialakítani, e mögé nem tudunk tényeket állítani, akkor a magyar demokrácia legitimitása megkérdõjelezõdik majd, hiába lesznek négyévente választások. Tehát meg kell újítani egész demokrácia mûködését Magyarországon. Hogy miként, milyen formában, errõl szól az a bizonyos nemzeti konzultáció, amelyet most Magyarországon folytatunk, és amelynek reményeim szerint az lesz az eredménye, hogy az õsz végén, valamikor november-december tájékán képesek leszünk javaslatokat megfogalmazni arra nézve, hogy a mostani alkotmányos kereteket megõrizve, a demokrácia döntéshozatali rendszerének eszköztárát gazdagítva, hogyan lehet a tartalékait felemésztett, lelkierejét elvesztett magyar demokráciát megújítani. Mert meggyõzõdésem szerint egy nemzetegyesítõ politikához nem csak az Európai Unióra, hanem egy valóságos magyar demokráciára is szükségünk lesz. Köszönöm szépen a figyelmüket, örömmel válaszolok a kérdéseikre.